

SORT SPIDS

Mød Danmarks
nye hunderace

For første gang i 29 år kan vi i Dansk Kennel Klub sige "velkommen i klubben" til en ny dansk hunderace – som en ud af bare seks danske hunderacer er den sorte spids et unikt stykke dansk kulturhistorie. Mød racen, der netop er anerkendt som rekonstruktionsrace, og som fremadrettet kan registreres i DKK's X-register

Det karakteristiske ved sort spids er dens glatte og fladtliggende pels. Racens hoved er elegant med rene linjer, og også her skal hud og pels ligge tæt og ikke stritte, som vi ellers kender det fra spidshunde.

I gamle danske hundebøger kan man finde beskrivelser af den mørke spidshund, der var den mest almindelige hund i Danmark fra middelalderen og frem til sidst i 1800-tallet. Her er hunden afbilledet centralt i Martinus Rørbyes maleri fra 1831 "Arrestbygningen ved råd- og domhuset".

354. Så mange – vidt forskellige – hunderacer er pt. anerkendt af FCI. I 2021 blev det – endelig – officielt, at hunden har slået katten af pinden som danskerens foretrukne kæledyr, og ifølge Dansk Hunderegister tæller den danske hundepopulation i alt 810.000 hunde, hvilket vil sige, at der er en hund ind i ca. hvert femte danske hjem.

– Mens mennesket havde travlt med at erobre verden, erobrede hunden vores hjerter. Vores relation til hunden går mere end 20.000 år tilbage i tiden, fortæller Lise Lotte Christensen, der er adfærdskonsulent i Dansk Kennel Klub.

– Igennem tusindvis af år har hundene hjulpet mennesket med at løse opgaver. De første tamhunde har både været jagt- og samarbejdspartnere, men kunne med tiden også fungere som vagthunde, der advarede om rovdyr og fjender, der trængte ind på territoriet. Og hundens opgaver har løbende udviklet sig; fra jagt- og vagtfunctioner til et utal af formål, f.eks. hyrdehunde, gårdhunde, skadedyrsbekæmpere og slædehunde til moderne tiders spor- og redningshunde, førerhunde, selskabshunde osv. Lise Lotte Christensen forklarer, at de

ældste skeletter af tamhunde, der er fundet i Europa, ca. er 15.000 år gamle, men allerede i Danmarks jægerstenalder, ca. år 5.000 f.kr., havde hunde høj status. Ved Ladby på Fyn har man udgravet en meget rigt udstyret grav, hvori den begravede var blevet placeret på et skibsdæk med alle sine smukkeste genstande, sine heste og fire hunde – af forskellige størrelser og racer. På en boplads nær Vedbæk har man fundet efterladenskaberne af en hund, som var begravet med lige så stor omhu, som havde det været et af datidens nære familiemedlemmer. Ifølge Nationalmuseets optegnelser var de første hunde i Danmark sandsynligvis spidshunde, og fra bondestenalderen, ca. 4.000 – 1.700 f. kr., har man set flere eksempler på hunde, som under ét betegnes som "nordisk spidshund". Selv de erobrende vikinger skulle have fundet stor glæde i samværet med hunden. I vikingetiden optræder der flere hunderacer, men den mest almindelige hund skulle >>>

I den nordiske mytologi blev hunden ofte omtalt som menneskets ledsager, bl.a. i historien om kongedatteren, Kraka, der blev udfordret og bl.a. hverken måtte komme alene eller ifølge med et menneske. Hun løste udfordringen ved at medbringe sin hund, der i Mårten Eskild Wings maleri fra 1862 netop er afbilledet som en mørk spidshund.

Den nu afdøde Elgaard Madsen, som var idemanden bag det systematiske avlsarbejde med den sorte spids, kendte den sorte spids fra sin barndom, hvor den var en almindeligt forekommende gårdhund.

”

JEG ER STOLT AF AT KUNNE ANERKENDE SORT SPIDS SOM EN OFFICIEL DANSK HUNDERACE.

JØRGEN HINDSE
FORMAND FOR DANSK KENNEL KLUB

dene. Elgaard Madsen søgte i sine bestræbelser med at genskabe den sorte spids helt tilbage til vikingetiden, fordi hundens størrelse var baseret på fund af hundeskeletter fra vikingetiden, bl.a. fra udgravningen af Ladby-skibet nær Kerteminde – men om disse hunde var sorte, står dog hen i det uvisse. Inspireret af Dansk Kennel Klubs arbejde op igennem 1970'erne og 1980'erne med at bevare og rekonstruere de gamle danske hunderacer broholmeren, dansk-svensk gårdhund og dansk spids opstartede Elgaard Madsen i 1988 rekonstruktionen af den gamle, danske hunderace, hvor Klubben for Sort Spids har registreret de første systematiske notater og datamateriale på avlen. Ligesom Udvalget for nationale og glemte racer gjorde det, søgte

Elgaard Madsen efter levende danske sorte spidser, men han indså hurtigt, at det ikke var muligt at finde renracede individer. Avlsarbejdet blev derfor udvidet i 1992 ved at krydse to af de tidligst kendte nordiske spidser; den norske buhund og den australske kelpie, dels for at opnå en velproportioneret fysik og dels en venlig opførsel.

Allerede vikingerne benyttede hyrdespidshunde til at samle og drive fritgående flokke af husdyr, til at holde vagt på gården og sandsynligvis også i jagt på al slags vildt. Navnet buhund har været i brug fra begyndelsen af 1600-tallet og bekræfter arbejdsområderne. "Bu" betyder både kvæg og boplads. Racen bruges i Norge stadig til sit oprindelige formål, men kendes i dag primært som familiehund. Kendetegnene er særligt dens kærlige og glade sind samt en masse selvtilid.

Australsk kelpie stammer fra korthårede, skotske hyrdehunde, hvis oprindelse blandt andet er keltiske hunde og spidshunde, som bragtes til landet af vikingerne. Med koloniseringen nåede både får og korthårede collie-hunde til Australien. Her arbejdede gårdejerne videre med hundene og skabte en race, som både er en dygtig fårehyrde, men som også kan arbejde med kvæg, geder og fjerkræ under strenge og uvenlige forhold i vildmarken.

I første omgang navngav Elgaard Madsen racen "dansk vikingehund", men i 2006 skiftede racen til navnet, sort spids. Det var jo netop det navn, Viggo Møller havde noteret om den spidshund, der adskilte sig fra de andre nordiske spidser med en pels, der var sort, glat og tilliggende ved den allerførste danske hundeudstilling i 1887. >>>

Ifølge Nationalmuseets optegnelser var de allerførste hunde i Danmark sandsynligvis af spidshunderacen.

Illustration: Nationalmuseet

have været en mindre hund på ca. 45 cm i skulderhøjde. Efter sigende skulle de nordiske spidshunde have været en eksportvare under vikingetiden, og i fortællinger fra den nordiske mytologi støder man jævnligt på hunde, f.eks. i historien om sagnkongen, Regnar Lodbrog, der giver kongedatteren, Kraka, en udfordring. Til deres første møde måtte hun nemlig hverken være påklædt eller nøgen, mæt eller fastende. Hun måtte hverken komme alene eller ifølge med et menneske. Kraka svøbte sig derfor i et fiskenet og slog sit lange hår ud, så hun hverken var påklædt eller nøgen. Hun bed i et løg og var hverken mæt eller fastende, og hun tog sin hund – som netop ofte ses afbilledet som en mørk spidshund – med sig som ledsager.

En helt almindelig hund

Vi er slet ikke færdige med historieundervisningen endnu. For ifølge formanden for Dansk Kennel Klubs Udvalg for nationale og glemte racer, Bo Lasthein Andersen, kan man i gamle danske hundebøger, leksika og på billeder finde beskrivelser af den mørke spidshund, hvilket tyder på, at det var en almindelig hund i Danmark op igennem middelalderen og frem til sidst i 1800-tallet.

Centralt i et maleri af en gade i København fra 1831 af Martinus Rørbye ses en mørkfarvet, korthåret spidshund – med opretstående ører, krølle på halen men med et hårlag, som er noget kortere end det, vi kender fra nutidens spidshunde.

På den allerførste hundeudstilling på dansk jord, som blev afholdt over fem dage, fra fredag den 23. juli til tirsdag den 27. juli 1886, i Rosenborg Have i København under navnet "Den 1ste nordiske Jagt- og Fjerkræudstilling". Arrangøren var Dansk Jagtforening, der kan betragtes som forløberen for Dansk Kennel Klub. I Viggo Møllers bog "Hund og Hunderacer" fra 1887 omtales udstillingen, og – i denne forbindelse nok mere interessant – Viggo Møller beskriver en af de udstillede hunde som en sort spids, der adskilte sig fra de andre nordiske spidser med en pels, der var glat og tilliggende. Det er netop den hund, ildsjælene i Klubben for Sort Spids igennem godt 30 år har arbejdet på at rekonstruere i Danmark – og det er netop den sorte, glatte og tilliggende pels, som er kendetegnet for hunderacen sort spids i dag.

Fra vikingehund til sort spids

Det var den nu afdøde Elgaard Madsen, som var idemanden bag det systematiske avlsarbejde med den sorte spids. Han kendte den sorte spids fra sin barndom, hvor den var almindelig rundt omkring på går-

1/2 ann

Modehunde, der forsvandt

Lidt skarpt sat op kan der være to hovedårsager til, at en hunderace uddør: Enten er den funktion, racen er fremavlet til at udfylde, ikke længere påkrævet, eller også er racen simpelthen ikke længere moderigtig. Det er at strække sandheden en smule, for alene interessen for en hunderace – eller manglen på samme – kan have mange årsager; Danmarkshistorien viser, at knaphed på fødevarer efter 1. Verdenskrig bl.a. resulterede i, at antallet af flere større hunderacer faldt drastisk – måske især fordi store hunderacer er dyre at have på kost. Dette kan være årsagen til, at broholmeren pludselig forsvandt, selvom racen havde sin storhedstid på de bonede gulve hos Kong Frederik VII og Grevinde Danner i midten af 1800-tallet. Ved slutningen af 1. Verdenskrig var antallet dog faldet dramatisk, og det sidste kuld fødtes, så vidt vides, i 1915. I 1970'erne påbegyndte ildsjæle en rekonstruktion af racen ud fra meget få hunde og senere med indkrydsning af en blanding af spansk og engelsk mastiff. I 1998 blev racen godkendt af FCI som en dansk hunderace, og i dag er broholmeren igen en veletableret race.

Andre danske racer forsvandt ikke helt, men blev reduceret kraftigt i antal, heriblandt gammel dansk hønsehund, som var en populær jagthund på Steen St. Blichers tid. I 1940'erne påbegyndtes rekonstruktionen af racen, og i 1980'erne gik der på godt og ondt "mode i den", fordi folkekære Poul Thomsen optrådte i "Dus med dyrene" – altid med sin gamle danske hønsehund, Balder, ved sin side.

Sort spids beskrives bedst som en familie- og brugshund, som i kraft af sin stærke tilknytning til familien og sin fine hørelse er vagt- og hyrdehund af natur. Den har begrænset jagtinstinkt og bliver – som regel og med den rette træning – på matriklen.

Senest var der i 2018 stor ståhej pga. dansk-svensk gårdhund, der som kun den fjerde hunderace i Danmarkshistorien opnåede international anerkendelse – ovenpå et fortræffeligt stykke genetablerings- og avlsarbejde.

Seks danske hunderacer

– Her i 2021 glædes jeg over at kunne sige "velkommen i klubben" til endnu en gammel dansk hunderace, som igennem de seneste 30 år har gennemgået et nøje planlagt rekonstruktionsarbejde. Jeg er stolt af at kunne anerkende sort spids som en officiel dansk hunderace, siger Jørgen Hindse, formand for Dansk Kennel Klub.

– I mine snart 45 år som formand for Dansk Kennel Klub har jeg kun oplevet, at vi har anerkendt ganske få nye hunderacer. Den proces, der ligger forud for, at en hunderace bliver officielt anerkendt og kan opnå stamtavle i Dansk Kennel Klub, tager mange år og mange gene-

En sort spids kan først indgå i avl, når hunden er avlsgodkendt af Klubben for Sort Spids, og alle parringer skal inden parring være skriftligt godkendt af specialklubben.

Vil du vide mere om sort spids, se hvalpe til salg eller lede efter den rette opdrætter, så klik ind på

købhund.dk/sort-spids

rationer af hunde, men når vi i Dansk Kennel Klub først anerkender en race, betyder det, at vi ved, at racen har pålidelige aner, og at forældredyrene vil give forudsigelige egenskaber videre til hvalpene set i forhold til temperament, sundhed, aktivitetsbehov og pelspleje, hvilket jo igen er med til at sikre det gode match imellem hund og ejer og et langt og godt fælles hundeliv, forklarer Jørgen Hindse. – Det tager lang tid at bygge en hunderace ansvarligt op og ikke mindst at opnå anerkendelse fra Dansk Kennel Klub, men Klubben for Sort Spids har igennem sine engagerede opdrættere arbejdet målrettet for at sikre en korrekt udvikling af racen. Jeg håber, at danskerne tager godt imod vores kun sjette danske hunderace, sort spids, som fra 1. september registreres i DKK's X-register som en rekonstruktionsrace i samarbejde mellem Klubben for Sort Spids og DKK's udvalg for nationale og glemte racer. Målet for avlsarbejdet er at sikre den sorte spids' bevarelse og renavl samt på længere sigt

DET ARBEJDE, SOM VI HAR LAGT I AT UDBREDE OG FREMME RACEN SORT SPIDS, HAR VÆRET DET HELE VÆRD.

ANNETTE SCHMIDT-MOGENSEN,
TIDLIGERE FORMAND FOR KLUBBEN FOR SORT SPIDS

at få anerkendt og racegodkendt den sorte spids på internationalt plan, siger Jørgen Hindse.

En vision får liv

Anerkendelse af en ny dansk hunderace er ikke noget, der sker hver eller hver anden dag. Det er en stor begivenhed. Rigtig stor. Det kan de mennesker, der igennem mange år utrætteligt har arbejdet for den sorte spids' anerkendelse, skrive under på.

"Stor stolthed og begejstring". Det er de ord, den tidligere formand for Klubben For Sort Spids, Annette Schmidt-Mogensen, vælger, da hun skal beskrive, hvad DKK's anerkendelse af racen betyder. Hun har været med på sidelinjen siden 1993-94 og har deltaget aktivt siden 2003 som både formand, næstformand og avlskonsulent – og ved at opdrætte et kuld hvalpe af og til siden 2005.

– Jeg kender tankerne bag racen fra den kyndige hundemand, Elgaard Madsen. Jeg kender stammødrene til racen, og jeg har siddet ved Elgaards spisebord og lyttet til hans visioner og kælet med hans hunde. Jeg har trænet ved siden af dem på træningspladsen. Elgaard Madsens passion og hans hunde brændte sig fast i mig, og jeg har siden dengang været fascineret af den sorte spids' intelligens, dens kunnen og dens tilknytning til sin familie. For de af os, som har været med i mange år og hårdnakket har valgt fra og valgt til og lagt rigtig mange timer og personligt engagement i racen, er en optagelse i DKK en stor anerkendelse af, at vi har valgt rigtigt. Det arbejde, som vi har lagt i at udbrede og fremme racen sort spids, har været det hele værd, understreger Annette Schmidt-Mogensen. >>>

1/2 ann

i FAKTA

→ **Klubben for Sort Spids** er navnet på specialklubben, der i samarbejde med DKK, varetager sort spids' interesser.

Klubben har pt. 135 aktive medlemmer. Klubben har registreret ca. 50 avlsgodkendte hunde, som kan søge om optagelse i DKK's X-register.

Desuden kan ca. 50 unghunde, efter kuld fremvisning og godkendelse til stambogsføring, ligeledes søge om optagelse i DKK's X-register.

→ Avlsgodkendelse

En hund af racen sort spids kan først indgå i avl, når hunden er avlsgodkendt på en avlsgodkendelse afholdt af Klubben for Sort Spids. Ved avlsgodkendelsen vurderes hundene ud fra følgende:

Temperament, type, bygning, farve, øre- og haleansætning, tænder og bid, størrelse, pelsstruktur og -kvalitet og bevægelse. Alle parringer skal forlods skriftligt være godkendt af Klubben for Sort Spids.

→ Fremstilling og godkendelse til stambogsføring

Sort spids kan fremstilles på en såkaldt kuld fremvisning i Klubben for Sort Spids og herigennem opnå godkendelse til stambogsføring. Ved en kuld fremvisning vises forældredyrene, både tæve og han, bag et hvalpekuld frem sammen med så mange afkom som muligt. En eksteriørdommer samt repræsentanter

fra specialklubbens avlsudvalg vil gennemgå kuldets som helhed, hvor man vurderer kuldets ensartethed i forhold til standarden for sort spids og bedømmer forældrekombinationen.

→ Registrering af stambog i DKK

Ansøgning om stambog skal foretages hos Klubben for Sort Spids. Ældre hunde fremstillet ved kuld fremvisning før 1. september 2021, og som har fået udstedt en anetavle af Klubben for Sort Spids, kan ligeledes registreres i DKK's X-register.

Alle fremstillede hunde, som godkendes til en DKK-stamtavle, registreres med en såkaldt "åben stamtavle". Det betyder, at hunden registreres med navn, race, chipnummer, fødselsdato og farve. Anerne vil være blanke, og opdrætteren registreres som ukendt, da registreringen er baseret på en evaluering af fænotypen. Bemærk, at en fremstillingsgodkendelse ikke er det samme som en avlsgodkendelse.

→ DKK's X-register

Dansk Kennel Klub anerkender og registrerer nogle få racer, som ikke er anerkendt af vores hovedorganisation, FCI – heriblandt nu også racen sort spids. Til det formål har DKK oprettet et såkaldt X-register, der kan betegnes som et parallelt registreringssystem til det, vi benytter til FCI-ankendte racer. Det betyder, at disse racer får udstedt en DKK-stambog, men stambogen kan ikke benyttes til FCI-an-

LÆS MEGET MERE OM RACEN PÅ SPECIALKLUBBENS HJEMMESIDE HER:
<http://www.sortspids.dk/>

erkendt avl. Afkom kan derfor kun stambogsføres i DKK's X-register.

→ Udstilling, konkurrence og prøver

Når en hund af racen sort spids er registreret, får den samtidig udstillingsret på bl.a. Dansk Kennel Klubs udstillinger (dog kan den ikke gå videre til konkurrencen om bedst i gruppen og kan ikke modtage det internationale certifikat, CACIB).

Når en race er godkendt til registrering i X-registret, gælder beslutningen for alle de nordiske lande. Det giver derfor mulighed for, at man i NKU's medlemslande lande kan konkurrere i forskellige hundesportsgrene, herunder lydighed, rally lydighed, agility, nose work og HTM/freestyle.

Sort spids kan udstilles og konkurrere i DKK-regi pr. 1. januar 2022. regi pr. 1. januar 2022.

DU KAN LÆSE RACENS AVLSKRAV HER:

Scan QR-koden med din smartphone

DU KAN LÆSE RACENS STANDARD HER:

LINK KOMMER!

Den sorte spids har taget navn efter den første af sin art, der blev udstillet i Danmark, og farven dyb sort er den ønskelige farve på hunden. Sort, creme, chokoladebrun og vildtfarvet er tilladte farver for racen men den ene avlspartner skal dog altid være sort. En hvid brystplet kan forekomme, men må ikke dominere.

1/1 ann